

Bruxelles, 2. listopada 2026.
(OR. en)

13811/26

JAI 1224
FREMP 302

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Delegacije
Predmet:	Zaključci Vijeća o suzbijanju rasizma i povezanih oblika mržnje i diskriminacije u Europskoj uniji: zaštita temeljnih prava i europskih vrijednosti

Za delegacije se u prilogu nalaze Zaključci Vijeća o suzbijanju rasizma i povezanih oblika mržnje i diskriminacije u Europskoj uniji: zaštita temeljnih prava i europskih vrijednosti, koje je Vijeće odobrilo na 4197. sastanku, održanom 2. listopada 2026.

**NACRT ZAKLJUČAKA VIJEĆA o suzbijanju rasizma i povezanih oblika mržnje i
diskriminacije u Europskoj uniji:
zaštita temeljnih prava i europskih vrijednosti**

Vijeće Europske unije

- a. **UZIMAJUĆI U OBZIR** Ugovor o Europskoj uniji, odnosno njegovu preambulu i članak 3. stavak 3. i članak 6., a osobito članak 2., u kojem se navodi da se Unija temelji na vrijednostima poštovanja ljudskog dostojanstva, slobode, demokracije, jednakosti, vladavine prava i poštovanja ljudskih prava, uključujući prava pripadnika manjina, te da su te vrijednosti zajedničke državama članicama u društvu u kojem prevladavaju pluralizam, nediskriminacija, tolerancija, pravda, solidarnost i ravnopravnost žena i muškaraca;
- b. **UZIMAJUĆI U OBZIR** Ugovor o funkcioniranju Europske unije, osobito članke 10. i 19. te članak 67. stavak 3., u kojem se Unija obvezuje osigurati visoku razinu sigurnosti putem mjera za sprečavanje i suzbijanje kriminaliteta, rasizma i ksenofobije;
- c. **UZIMAJUĆI U OBZIR** Povelju Europske unije o temeljnim pravima;
- d. **UZIMAJUĆI U OBZIR** Direktivu Vijeća 2000/43/EZ od 29. lipnja 2000. o provedbi načela jednakog postupanja prema osobama bez obzira na njihovo rasno ili etničko podrijetlo („Direktiva o rasnoj jednakosti”);
- e. **UZIMAJUĆI U OBZIR** Okvirnu odluku Vijeća 2008/913/PUP od 28. studenoga 2008. o suzbijanju određenih oblika i načina izražavanja rasizma i ksenofobije kaznenopravnim sredstvima;

- f. **UZIMAJUĆI U OBZIR** Direktivu 2012/29/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela, kako je revidirana Direktivom 2026/1472 (Direktiva o pravima žrtava) od 17. lipnja 2026., u kojoj se izričito spominju žrtve zločina iz mržnje;
- g. **UZIMAJUĆI U OBZIR** Preporuku Vijeća (EU) 2021/C 93/01 od 12. ožujka 2021. o jednakosti, uključivanju i sudjelovanju Roma, u kojoj je antiromizam prepoznat kao poseban oblik rasizma prema Romima, temeljni uzrok njihove isključenosti i diskriminacije i velika prepreka jednakosti; **PODSJEĆAJUĆI NA** predanost borbi protiv antiromizma učinkovitom provedbom mjera usmjerenih na sprečavanje i suzbijanje diskriminacije, govora mržnje, zločina iz mržnje i strukturne isključenosti;
- h. **UZIMAJUĆI U OBZIR** Direktivu Vijeća (EU) 2024/1499 od 7. svibnja 2024. o standardima za tijela za jednakost u području jednakog postupanja prema osobama bez obzira na njihovo rasno ili etničko podrijetlo, jednakog postupanja u pitanjima zapošljavanja i rada prema osobama bez obzira na njihovu vjeru ili uvjerenje, invaliditet, dob ili seksualnu orijentaciju, jednakog postupanja prema ženama i muškarcima u pitanjima socijalne sigurnosti te u pristupu i nabavi robe, odnosno pružanju usluga, te o izmjeni direktiva 2000/43/EZ i 2004/113/EZ, i prepoznajući ključnu ulogu tijela za jednakost u provedbi zakonodavstva protiv diskriminacije i pružanju potpore žrtvama diskriminacije;
- i. **UZIMAJUĆI U OBZIR** Uredbu (EU) 2022/2065 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. listopada 2022. o jedinstvenom tržištu digitalnih usluga i izmjeni Direktive 2000/31/EZ (Akt o digitalnim uslugama), kojom se utvrđuju obveze za posredničke usluge u pogledu rješavanja problema nezakonitog sadržaja;

- j. **UZIMAJUĆI U OBZIR** Kodeks postupanja za borbu protiv nezakonitog govora mržnje na internetu+ i aktualnu suradnju Komisije, Europskog odbora za digitalne usluge, koordinatora za digitalne usluge, organizacija civilnog društva i posredničkih usluga s ciljem sprečavanja i suzbijanja širenja nezakonitog govora mržnje na internetu;
- k. **UZIMAJUĆI U OBZIR** Uredbu (EU) 2024/1689 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2024. o utvrđivanju usklađenih pravila o umjetnoj inteligenciji i o izmjeni uredaba (EZ) br. 300/2008, (EU) br. 167/2013, (EU) br. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 i (EU) 2019/2144 te direktiva 2014/90/EU, (EU) 2016/797 i (EU) 2020/1828 (Akt o umjetnoj inteligenciji), kojom se promiče uvođenje antropocentrične i pouzdane umjetne inteligencije (UI) uz istodobno osiguravanje visoke razine zaštite zdravlja, sigurnosti i temeljnih prava, uključujući pravo na nediskriminaciju;
- l. **UZIMAJUĆI U OBZIR** Zaključke Vijeća od 16. prosinca 2024. o upotrebi umjetne inteligencije u području pravosuđa i prepoznajući važnost sustava umjetne inteligencije kad su posrijedi pošteno pravosuđe i rizik od algoritamske pristranosti u pravosudnim kontekstima;
- m. **PODSJEĆAJUĆI NA** Zaključke Vijeća od 4. ožujka 2022. o suzbijanju rasizma i antisemitizma; **UZIMAJUĆI U OBZIR** zajedničku komunikaciju Europskog parlamenta i Vijeća od 6. prosinca 2023. naslovljenu „Nema mjesta za mržnju: Europa ujedinjena protiv mržnje”;
- n. **PODSJEĆAJUĆI NA** Izjavu Vijeća od 15. listopada 2024. o njegovanju židovskog načina života i suzbijanju antisemitizma;

- o. **UZIMAJUĆI U OBZIR** komunikaciju Komisije od 9. prosinca 2021. naslovljenu „Uključivija Europa koja štiti: proširenje popisa područja kriminaliteta u EU-u na govor mržnje i zločine iz mržnje” te primajući na znanje naknadne promjene u zakonodavnom postupku u tom području;
- p. **PODSJEĆAJUĆI NA** potrebu da se osigura univerzalna ratifikacija i potpuna i učinkovita provedba Međunarodne konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije (ICERD), kao i na potrebu za provedbom Durbanske deklaracije i programa djelovanja, te na racionalizaciju i pojednostavnjenje njihovih mehanizama praćenja, ako je to potrebno;
- q. **UZIMAJUĆI U OBZIR** Europsku konvenciju o ljudskim pravima, osobito članak 9. (sloboda mišljenja, savjesti i vjeroispovijesti), članak 10. (sloboda izražavanja) i članak 14. (zabrana diskriminacije), čije su stranke sve države članice;
- r. **POZDRAVLJAJUĆI** činjenicu da je Europska komisija donijela Strategiju EU-a za borbu protiv rasizma 2026. – 2030. i u njoj navedene principijelne strateške pristupe, uključujući borbu protiv strukturnog rasizma, poboljšanje prikupljanja podataka o ravnopravnosti s obzirom na rasno ili etničko podrijetlo i druge osnove diskriminacije, provedbu zakonodavstva protiv diskriminacije, jačanje socijalne jednakosti i kohezije, poboljšanje zaštite od rasne mržnje, među ostalim na internetu, te jačanje i poticanje ključnih partnerstava s organizacijama civilnog društva, tijelima za jednakost i zajednicama izloženima rasizmu, istodobno prepoznajući da su države članice u najboljem položaju za izradu specifičnih mjera na nacionalnoj razini;
- s. **POZDRAVLJAJUĆI** aktualne napore koje Europska komisija i države članice ulažu u suzbijanje rasizma, uključujući strukturni rasizam i rasizam na internetu, osobito putem rada stručne skupine za borbu protiv rasizma koja okuplja predstavnike vlada država članica i relevantne međunarodne dionike, kao i rada koordinatorice Komisije za suzbijanje rasizma;

- t. **POZDRAVLJAJUĆI** aktualne napore koje Europska komisija i države članice ulažu u suzbijanje govora mržnje i zločina iz mržnje, osobito putem rada Skupine na visokoj razini za suzbijanje govora mržnje i zločina iz mržnje, koja okuplja predstavnike vlada država članica, međunarodnih organizacija i civilnog društva;
- u. **POZDRAVLJAJUĆI** aktualne napore koje Europska komisija i države članice ulažu u provedbu Strategije EU-a za suzbijanje antisemitizma i njegovanje židovskog načina života (2021. – 2030.), osobito putem radne skupine koja okuplja predstavnike vlada država članica, predstavnike židovskih zajednica i druge relevantne strane te putem rada koordinatorice za suzbijanje antisemitizma i njegovanje židovske kulture;
- v. **POZDRAVLJAJUĆI** aktualne napore koje Europska komisija i države članice ulažu u suzbijanje mržnje prema muslimanima¹, među ostalim putem rada koordinatorice Komisije za suzbijanje mržnje prema muslimanima i strukturiranih dijaloga s predstavnicima muslimanskih zajednica i organizacija civilnog društva; te imajući u vidu da mržnja prema muslimanima predstavlja specifičan oblik diskriminacije, koji se može pojaviti kao kombinacija diskriminacije na temelju vjere i etničke pripadnosti i koji može pogoršati postojeće socioekonomske poteškoće i ugroziti temeljna prava i dostojanstvo pripadnika muslimanskih zajednica ili osoba koje se doimaju kao pripadnici tih zajednica, diljem Unije;

¹ Postoje razlike u terminologiji koja se upotrebljava za upućivanje na te pojave: u nekim se državama članicama koristi pojam „rasizam prema muslimanima” dok se u drugima upotrebljava „mržnja prema muslimanima” ili sličan pojam. Navedeni se pojmovi mogu upotrebljavati kao istoznačnice. Formulaciju upotrijebljenu u ovim zaključcima ne bi trebalo tumačiti kao stajalište Vijeća o tome koja bi se terminologija trebala upotrebljavati.

- w. **POZDRAVLJAJUĆI** aktualne napore koje Europska komisija i države članice ulažu u provedbu strateškog okvira EU-a za jednakost, uključivanje i sudjelovanje Roma za razdoblje 2020. – 2030., među ostalim putem nacionalnih okvira, uz sudjelovanje predstavnika romskih zajednica i organizacija civilnog društva, a osobito predanost suzbijanju antiromizma kao posebnog oblika rasizma i diskriminacije, i postizanje glavnih ciljeva EU-a koje je Komisija utvrdila za 2030.;
- x. **UZIMAJUĆI U OBZIR** rad Europske komisije protiv rasizma i netolerancije (ECRI) Vijeća Europe, osobito Opću preporuku politike br. 1 o suzbijanju rasizma, ksenofobije, antisemitizma i netolerancije, donesenu 4. listopada 1996., revidiranu Opću preporuku politike br. 5 o sprečavanju i suzbijanju rasizma i diskriminacije protiv muslimana, donesenu 16. ožujka 2000. i revidiranu 8. prosinca 2021., Opću preporuku politike br. 9 o sprečavanju i suzbijanju antisemitizma, donesenu 25. lipnja 2004. i revidiranu 1. srpnja 2021., i Opću preporuku politike br. 13 o suzbijanju antiromizma i diskriminacije Roma, donesenu 24. lipnja 2011. i izmijenjenu 1. prosinca 2020.;
- y. **UZIMAJUĆI U OBZIR** rad Odbora ministara Vijeća Europe, osobito Preporuku CM/Rec(2022)16 od 20. svibnja 2022. o suzbijanju govora mržnje i Preporuku CM/Rec(2024)4 od 7. svibnja 2024. o suzbijanju zločina iz mržnje;
- z. **UZIMAJUĆI U OBZIR** Rezoluciju Opće skupštine UN-a 79/174 od 17. prosinca 2024. o slobodi vjeroispovijesti ili uvjerenja, u kojoj se oštro osuđuju svi oblici netolerancije, diskriminacije i nasilja na temelju vjeroispovijesti ili uvjerenja;

- aa. **UZIMAJUĆI U OBZIR** Rezoluciju Opće skupštine UN-a 79/193 od 17. prosinca 2024., kojom je razdoblje 2025. – 2034. proglašeno drugim međunarodnim desetljećem osoba afričkog podrijetla, podsjećajući na obveze iz Durbanske deklaracije i programa djelovanja, u okviru kojih se prepoznaje važnost jačanja nacionalnog djelovanja i međunarodne suradnje, kao i na pozive iz Deklaracije kojima se potiče sudjelovanje osoba afričkog podrijetla u svim političkim, građanskim, gospodarskim, socijalnim i kulturnim aspektima društva;
- bb. **UZIMAJUĆI U OBZIR** Rezoluciju Vijeća UN-a za ljudska prava 47/21 od 13. srpnja 2021. o promicanju i zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda Afrikanaca i osoba afričkog podrijetla od prekomjerne uporabe sile i drugih kršenja ljudskih prava od strane službenika za izvršavanje zakonodavstva putem transformativnih promjena za rasnu pravdu i jednakost te imajući u vidu da diskriminirajuće prakse profiliranja imaju štetan učinak na socijalnu koheziju i mogu dovesti do rasne diskriminacije;
- cc. **UZIMAJUĆI U OBZIR** Rezoluciju Opće skupštine UN-a 76/254 od 15. ožujka 2022., kojom je 15. ožujka proglašen Međunarodnim danom borbe protiv islamofobije;
- dd. **UZIMAJUĆI U OBZIR** Rezoluciju Opće skupštine UN-a 76/250 od 20. siječnja 2022. o negiranju holokausta;

- ee. **UVIDAJUĆI** da se rasizmu može biti izložen tijekom cijelog života, da se on može akumulirati i predstavljati trajne prepreke, što je fenomen koji se obično naziva strukturnim rasizmom, a čiji učinak može biti štetniji od izoliranih slučajeva rasne diskriminacije jer uskraćuje pristup jednakim mogućnostima i može postojati iz naraštaja u naraštaj, te da takve prepreke mogu biti još teže u slučajevima u kojima se rasno ili etničko podrijetlo preklapa² s drugim značajkama kao što su spol, invaliditet, dob, vjeroispovijest ili uvjerenje, seksualna orijentacija ili rodni identitet, kao što je opsežno dokumentirala Agencija Europske unije za temeljna prava;
- ff. **UVIDAJUĆI** ključnu ulogu organizacija civilnog društva u suzbijanju rasizma i povezanih oblika mržnje i diskriminacije, uz iskazivanje duboke zabrinutosti zbog smanjenja prostora za građansko djelovanje, uključujući kampanje dezinformiranja, govor mržnje na internetu, smanjenje financiranja, pravno uznemiravanje i fizičke prijetnje organizacijama za borbu protiv rasizma, aktivistima i borcima za ljudska prava, te **POZDRAVLJAJUĆI** donošenje Strategije za civilno društvo i **PODSJEĆAJUĆI** NA Direktivu (EU) 2024/1069 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. travnja 2024. o zaštiti osoba uključenih u javno djelovanje od očito neosnovanih tužbi ili zlonamjernih sudskih postupaka („strateške tužbe usmjerene protiv javnog djelovanja”);
- gg. **UVIDAJUĆI** da internetske platforme i tehnologije u nastajanju mogu olakšati brzo širenje i uvećanje nezakonitog govora mržnje, rasizma, ksenofobije i drugih oblika diskriminirajućeg sadržaja, uključujući rasizam prema osobama crne boje kože, osobama azijskog podrijetla, mržnju prema muslimanima i antiromizam, kao i antisemitizam, te da algoritamski sustavi i generativna umjetna inteligencija mogu stvoriti, reproducirati ili pojačati postojeće društvene predrasude i doprinijeti širenju štetnog sadržaja na internetu i ciljanih kampanja dezinformiranja;

² U obavljanju takvih aktivnosti tijela za jednakost mogu uzeti u obzir poseban nepovoljni položaj koji proizlazi iz intersekcijske diskriminacije, koja se smatra diskriminacijom na temelju kombinacije osnova zaštićenih na temelju članka 5. stavka 2. Direktive (EU) 2024/1499.

- hh. **UVIDAJUĆI** da rasizam može dovesti do konkretnih i mjerljivih nejednakosti, među ostalim u području zapošljavanja, stanovanja, obrazovanja, zdravstvene skrbi i sudjelovanja u javnom životu, koje se mogu dodatno produbiti intersekcijskim oblicima diskriminacije, kao i da, prema nedavnim procjenama OECD-a, rasna i etnička diskriminacija EU godišnje košta do 12,7 milijardi EUR u izgubljenom BDP-u, što potkrepljuje činjenicu da suzbijanje rasizma nije samo moralni i pravni imperativ nego i strateško ulaganje u prosperitet i koheziju Europe;
- ii. **POZDRAVLJAJUĆI** rad Agencije Europske unije za temeljna prava (FRA) na prikupljanju usporedivih podataka o iskustvima s rasizmom i povezanim oblicima mržnje i diskriminacije;
- jj. **UVIDAJUĆI** s velikom zabrinutošću da rasizam šteti društvu na brojne načine i dovodi do toga da se velik broj osoba u Europi suočava s diskriminacijom, što utječe na njihovo ljudsko dostojanstvo, životne mogućnosti, prosperitet, dobrobit, a često i osobnu sigurnost;
- kk. **PREPOZNAJUĆI** s velikom zabrinutošću da je porast mržnje prema muslimanima, uključujući napade na pojedince muslimanske vjeroispovijesti i njihove prostore, doveo do toga da su mnogi muslimani u javnosti, na radnom mjestu, u društvenom životu ili u obrazovanju usvojili mehanizme suočavanja kako bi izbjegli stigmatizaciju, diskriminaciju ili neprijateljstvo;
- ll. **PREPOZNAJUĆI** s velikom zabrinutošću da je znatan porast antisemitizma, osobito nakon brutalnih terorističkih napada Hamasa i drugih terorističkih skupina na Izrael 7. listopada 2023. te rata u Gazi i drugih sukoba na Bliskom istoku koji su uslijedili, u velikoj mjeri utjecao na židovski način života u Europi. Napadi na židovske prostore i pojedince židovske vjeroispovijesti, kao i antisemitizam koji utječe na osobe u svakodnevnom životu, doveli su do toga da mnogi židovi kriju svoj identitet u javnosti, na radnom mjestu, u obrazovnim ustanovama ili ustanovama visokog obrazovanja;

Vijeće Europske unije

1. **PODSJEĆA NA TO** da je rasizam u suprotnosti s temeljnim načelima i vrijednostima na kojima se Unija zasniva i da ugrožava socijalnu koheziju, jednakost i potpuno sudjelovanje svih osoba u društvu te naglašava potrebu za koordiniranim naporima koji uključuju institucije i agencije Unije, države članice, regionalne i lokalne vlasti, tijela za jednakost, socijalne partnere, privatni sektor i civilno društvo;
2. **PONOVNO POTVRĐUJE** svoju predanost suzbijanju rasizma na sveobuhvatan i održiv način, među ostalim uključivanjem borbe protiv rasizma u sve relevantne politike Unije i poticanjem redovitih razmjena mišljenja u relevantnim sastavima Vijeća i radnim skupinama.

Vijeće Europske unije, uzimajući u obzir načelo supsidijarnosti, poziva države članice da:

I. Provedba strategija EU-a za borbu protiv rasizma i okvira za jednakost

3. **PODUPRU** snažnu provedbu Strategije EU-a za borbu protiv rasizma 2026. – 2030. na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini putem bliske suradnje s imenovanim koordinatorom Komisije te izgradnjom partnerstava, osiguravanjem dostatne potpore organizacijama civilnog društva i pružanjem doprinosa uključivanju ciljeva borbe protiv rasizma u sva relevantna područja politika, što obuhvaća obrazovanje, zapošljavanje, stanovanje, zdravstvenu sigurnost i digitalizaciju, kao i da s Komisijom redovito razmjenjuju informacije o napretku i izazovima;
4. **PODUPRU** aktualnu provedbu Strategije EU-a za suzbijanje antisemitizma i njegovanje židovskog načina života (2021. – 2030.) putem bliske suradnje s imenovanim koordinatorom Komisije kako bi se osigurala učinkovita provedba, uključujući mjere potpore usmjerene na njegovanje židovskog načina života u cijelom EU-u;

5. **PONOVNO POTVRDE SVOJU PREDANOST** aktualnom radu na suzbijanju mržnje prema muslimanima, koja se može pojaviti kao kombinacija diskriminacije na temelju vjere i etničke pripadnosti, te da pritom osiguraju da je horizontalnim mjerama protiv rasizma koje se primjenjuju na sve oblike rasizma obuhvaćena i mržnja prema muslimanima;
6. **OSIGURAJU** provedbu nacionalnih strateških okvira za Rome, u skladu sa strateškim okvirom EU-a za jednakost, uključivanje i sudjelovanje Roma za razdoblje 2020. – 2030., s posebnim naglaskom na rješavanju problema antiromizma i postizanju konkretnog napretka u području obrazovanja, zapošljavanja, stanovanja i zdravstvene skrbi za Rome;
7. **OSIGURAJU** učinkovitu primjenu pravnog okvira EU-a za borbu protiv diskriminacije, među ostalim u slučajevima interseksijske diskriminacije na temelju rasnog ili etničkog podrijetla u kombinaciji s drugim osnovama diskriminacije, uključujući spol, invaliditet, dob, vjeroispovijest ili uvjerenje, seksualnu orijentaciju; i **OJAČAJU** mehanizme provedbe i pravne lijekove kad je riječ o pravima koja se odnose na zapošljavanje, socijalnu zaštitu, zdravstvenu skrb, obrazovanje i pristup i nabavu robe, odnosno pružanje usluga, uključujući stanovanje, kako bi se zajamčila dosljedna primjena u cijeloj Uniji;
8. **POJAČAJU** napore koje ulažu u osiguravanje socioekonomske jednakosti, među ostalim ulaganjem u socioekonomsku uključenost, kako bi se pristupilo rješavanju pitanja strukturnog rasizma, primjerice u područjima kao što su obrazovanje, zapošljavanje, pristup uslugama i stanovanje;

II. Suzbijanje posebnih oblika rasizma i povezanih oblika mržnje i diskriminacije te priprema ciljanih nacionalnih mjera

- 9. IZRADE, DONESU, PROVEDU ILI PRODULJE** ciljane mjere protiv rasizma i rasne diskriminacije, osobito nacionalne akcijske planove, programe ili strategije, osiguravajući da budu u skladu s europskim i međunarodnim standardima, da se njima pristupa rješavanju pitanja strukturnog rasizma, primjenjuje interseksijski pristup te da podliježu stalnom praćenju i periodičnoj evaluaciji; i prema potrebi donesu namjenske strateške pristupe za suzbijanje posebnih oblika rasizma te razmotre imenovanje nacionalnih koordinatora za jačanje koordinacije, odgovornosti i sudjelovanja dionika;
- 10. PREPOZNAJU** da se različiti oblici rasizma i diskriminacije mogu različito javljati i manifestirati u različitim zemljama i kontekstima te da je svaka država članica najbolje opremljena za izradu nacionalnih akcijskih planova, programa ili strategija, koji odgovaraju nacionalnom kontekstu, za sprečavanje i suzbijanje rasizma i diskriminacije u svojem društvu;
- 11. IMAJU U VIDU** da se antisemitizam i rasizam, iako se preklapaju jer se objema pojavama negira ravnopravnost pojedinaca, razlikuju po svojim značajkama i zahtijevaju čvrste političke odgovore kojima se uzimaju u obzir njihove posebnosti i zajedničke značajke; **OBVEŽU SE** da će nastaviti provoditi Strategiju EU-a za suzbijanje antisemitizma i njegovanje židovskog načina života (2021. – 2030.) jer je ona i dalje glavni dokument politike EU-a za borbu protiv antisemitizma. U skladu s njihovom prethodnom obvezom, Komisija i sve države članice potiču se da nastave upotrebljavati pravno neobvezujuću radnu definiciju antisemitizma Međunarodnog saveza za sjećanje na holokaust (IHRA);

12. **JAJU** borbu protiv antiromizma kao posebnog oblika rasizma i diskriminacije, među ostalim promicanjem upotrebe pravno neobvezujuće radne definicije antiromizma / antiromske diskriminacije Međunarodnog saveza za sjećanje na holokaust (IHRA) kako bi se podigla svijest o tome;
13. **RADE NA SUZBIJANJU** rasizma prema osobama crne boje kože kao posebnog oblika rasizma koji je duboko ukorijenjen u povijesnom nasljeđu, što uključuje kolonijalizam, ropstvo i migracije, te da prepoznaju da to pitanje zahtijeva stalnu pozornost u nacionalnim akcijskim planovima, programima ili strategijama, u skladu s nacionalnim kontekstom, kao i u strategijama na razini EU-a;
14. **PREPOZNAJU** da mržnja prema muslimanima³ može biti poseban oblik diskriminacije usmjeren protiv muslimana ili osoba koje se doživljavaju kao muslimani, uključujući neprijateljstvo i predrasude koje se mogu pojaviti kao kombinacija diskriminacije na temelju vjere, kulture i etničke pripadnosti, te da to pitanje zahtijeva stalnu pozornost u nacionalnim akcijskim planovima, programima ili strategijama, kao i u strategijama na razini EU-a;

III. Borba protiv govora mržnje, zločina iz mržnje i diskriminacije na internetu i izvan njega

15. **NASTAVE** procjenjivati preostale nedostatke u okviru EU-a u pogledu borbe protiv govora mržnje i zločina iz mržnje, uzimajući u obzir njihov ozbiljan utjecaj na pojedince, socijalnu koheziju i demokratske vrijednosti diljem EU-a;

³ Formulaciju upotrijebljenu u ovim zaključcima ne bi trebalo tumačiti kao stajalište Vijeća o tome koja bi se terminologija trebala upotrebljavati za upućivanje na mržnju/rasizam prema muslimanima.

16. PREPOZNAJU da geopolitička zbivanja, društvene krize i sve veća upotreba novih digitalnih tehnologija mogu doprinijeti porastu rasizma i povezanih oblika mržnje i diskriminacije, nezakonitog govora mržnje i zločina iz mržnje u Uniji te **SE OBVEŽU** da će osigurati da nacionalna tijela budu opremljena za brz i učinkovit odgovor na takav razvoj događaja, među ostalim mjerama kao što su:

- jačanje kapaciteta tijela za izvršavanje zakonodavstva i tijela kaznenog pravosuđa za utvrđivanje, evidentiranje, istragu i kazneni progon zločina iz mržnje i nezakonitog govora mržnje, uz istodobno jačanje njihovih kapaciteta za poštovanje ljudskih prava, posebno prava na slobodu mišljenja i izražavanja kao temelja demokratskog društva;
- pružanje, prema potrebi i ne dovodeći u pitanje neovisnost pravosudnih tijela i razlike u organizaciji pravosuđa diljem Unije, ciljanog osposobljavanja za osoblje tijela za izvršavanje zakonodavstva, pravosudne aktere i državne službenike o prepoznavanju i suzbijanju rasne pristranosti, diskriminirajućeg profiliranja i zločina iz mržnje;
- osiguravanje da žrtve imaju učinkovita prava na informacije, zaštitu, potporu i pristup pravosuđu;

17. POTIČU žrtve i svjedoke svih incidenata rasizma i povezanih oblika mržnje i diskriminacije da prijave te incidente i istraže načine da **POBOLJŠAJU** sustave za podnošenje pritužbi, među ostalim relevantnom upotrebom alternativnih mehanizama za prijavljivanje, kao što su internetski alati za prijavljivanje koji podnositeljima pritužbi prema potrebi omogućuju anonimnost, ali i osiguravaju potporu tijekom cijelog postupka;

18. **OJAČAJU** mehanizme za suradnju tijela za izvršavanje zakonodavstva, civilnog društva i organizacija za potporu žrtvama, kada je to moguće, u praćenju incidenata rasizma i povezanih oblika mržnje i diskriminacije radi dobivanja potpunije slike o takvim incidentima u svakoj državi članici, a da se pritom osigura i zaštiti neovisnost organizacija civilnog društva; te **RADE NA RJEŠAVANJU** pitanja znatnog nedovoljnog prijavljivanja relevantnim akterima rasne diskriminacije i rasističkih zločina iz mržnje i govora mržnje, među ostalim na internetu, tako da povećaju povjerenje među pogođenim zajednicama, tijelima za izvršavanje zakonodavstva i javnom upravom;
19. **ZAJAMČE** sigurnost pripadnika manjinskih etničkih i vjerskih skupina, što uključuje i njihova mjesta od kulturnog značaja te mjesta bogoslužja i sjećanja, te poduzmu odgovarajuće zaštitne mjere tijekom vjerskih i kulturnih okupljanja kod kojih može postojati povećani rizik;
20. **OSIGURAJU** potpuno izvršenje obveza iz Akta o digitalnim uslugama koje se odnose na ublažavanje sistemskih rizika povezanih s nezakonitim govorom mržnje na internetu i na pravo na nediskriminaciju te **POTIČU** kontinuirano i smisleno sudjelovanje internetskih platformi i drugih pružatelja posredničkih usluga u Kodeksu postupanja za borbu protiv nezakonitog govora mržnje na internetu +;
21. **POTIČU** organizacije civilnog društva i druge subjekte na održiv način i **PODUPIRU** ih kako bi ih se priznalo kao pouzdane prijavitelje u skladu s Aktom o digitalnim uslugama te da iskoriste taj status kako bi se osiguralo da se mjere protiv nezakonitog sadržaja na internetu koji je rasističke ili diskriminirajuće prirode poduzimaju brže i pouzdanije te na dosljedan način, a da se pritom organizacije civilnog društva štiti od strateških tužbi usmjerenih protiv javnog djelovanja u skladu s Direktivom (EU) 2024/1069;

- 22. PREPOZNAJU** opasnosti i koristi novih tehnologija i tehnologija u nastajanju, kao što su generativna umjetna inteligencija i autonomna umjetna inteligencija, te **PODUZMU KORAKE** za sprečavanje i suzbijanje algoritamske diskriminacije, rasne pristranosti i umnožavanja nezakonitog govora mržnje tijekom cijelog životnog ciklusa i lanca vrijednosti takvih tehnologija, u skladu s Aktom o umjetnoj inteligenciji i drugim primjenjivim pravom Unije, uključujući pravo protiv diskriminacije, osiguravajući povoljna pravila za žrtve kako bi mogle dokazati algoritamsku diskriminaciju, organizirajući tehničko testiranje algoritamskih sustava na pristranost i diskriminaciju te uspostavljajući učinkovit mehanizam suradnje između tijela za nadzor tržišta i tijela za temeljna prava;
- 23. OSIGURAJU** da žrtve nezakonitog govora mržnje na internetu imaju pristup učinkovitim mehanizmima prijavljivanja, pravnim lijekovima i službama za potporu, u skladu s revidiranom Direktivom o pravima žrtava, te da nacionalna tijela budu osposobljena i opremljena za učinkovitu istragu i kazneni progon zločina iz mržnje na internetu;

IV. Prikupljanje podataka o ravnopravnosti

- 24. ISTRAŽE** mogućnosti za poboljšanje prikupljanja, kvalitete i usporedivosti podataka o ravnopravnosti na nacionalnoj razini, u skladu s primjenjivim nacionalnim okvirima, koji bi mogli uključivati podatke raščlanjene prema rasnom ili etničkom podrijetlu, vjeri, spolu, seksualnoj orijentaciji, dobi, invaliditetu i socioekonomskom statusu, u potpunosti u skladu s Uredbom (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) i uz poštovanje načela dobrovoljnog samoodređenja; te **POTAKNU** razvoj zajedničkih metodoloških okvira u suradnji s Komisijom, FRA-om i Eurostatom kako bi se omogućila smislena međunacionalna usporedba i oblikovanje politika na temelju dokaza, uz potpuno poštovanje uvjeta i potreba koji prevladavaju u svakoj državi članici;

V. Promicanje obrazovanja, podizanja svijesti i prevencije

- 25. PODIŽU SVIJEST** svojeg stanovništva o koristima i bogatstvu raznolikosti ljudi unutar EU-a, pravu na nediskriminaciju na temelju rasnog ili etničkog podrijetla, pravnim lijekovima dostupnima žrtvama rasne ili etničke diskriminacije i dostupnim službama za potporu, posebno tijelima za jednakost, kao i o donošenju Strategije za borbu protiv rasizma za razdoblje 2026. – 2030. te daljnjim strategijama EU-a i nacionalnim strategijama za suzbijanje rasizma u svim oblicima, među ostalim putem nacionalnih kampanja za podizanje razine svijesti; **POTIČU** dijalog među različitim skupinama, naglašavajući pritom naš zajednički europski identitet i naše zajedničke vrijednosti u EU-u, kao što su demokracija, sloboda i ljudska prava;
- 26. OBILJEŽAVAJU** relevantne međunarodne datume, kao što je Međunarodni dan UN-a za ukidanje rasne diskriminacije, i dane sjećanja povezane s poviješću kolonijalizma i ropstva;
- 27. NASTAVE** čuvati sjećanje na holokaust i obrazovanje o njemu te da proaktivno prozivaju negiranje, iskrivljavanje i trivijalizaciju holokausta, u skladu s IHRA-inom pravno neobvezujućom radnom definicijom negiranja i iskrivljavanja holokausta;
- 28. SUDJELUJU** u zajedničkom projektu Komisije i UNESCO-a za jačanje obrazovanja o borbi protiv rasizma u skladu s prioritetima drugog ciklusa strateškog okvira za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja usmjerenu na europski prostor obrazovanja i šire te Strategijom EU-a za mlade, kako je navedeno u Strategiji EU-a za borbu protiv rasizma za razdoblje 2026. – 2030., te suzbijaju rasizam u svim njegovim oblicima u obrazovanju i putem obrazovanja, i to uključivanjem različitih povijesnih i suvremenih perspektiva radi sprečavanja nasilja, maltretiranja, govora mržnje, pogrešnih informacija i dezinformacija te rasne diskriminacije, kao i da potiču uključiva i pravedna okruženja za učenje te integriraju poučavanje o povijesnim perspektivama, primjerice kolonijalnoj povijesti, transatlantskoj trgovini robljem i posljedicama za autohtone narode, kao ključne komponente obrazovanja o borbi protiv rasizma;

VI. Jačanje demokratske otpornosti

29. PREPOZNAJU da se otpornost europskih demokracija jača zaštitom naših temeljnih vrijednosti, uključujući zaštitu demokracije, vladavine prava i temeljnih prava, te da su vrijednosti Unije glavna linija obrane od inozemnog upletanja i manipuliranja informacijama te kampanja dezinformiranja, kojima se sustavno iskorištavaju rasizam, diskriminacija i društvene podjele, kao i da mjere za očuvanje tih vrijednosti, među ostalim suzbijanjem rasizma u svim oblicima, čine sastavni dio šireg programa Unije za demokratsku otpornost kako je utvrđen u Europskom štitu za zaštitu demokracije;

30. POZDRAVLJAJUĆI inicijative Komisije, a posebno:

- donošenje prve Strategije za borbu protiv rasizma za razdoblje 2026. – 2030. na temelju rezultata Akcijskog plana EU-a za borbu protiv rasizma za razdoblje 2020. – 2025.;
- imenovanja Komisijine koordinatorice za suzbijanje rasizma, Komisijine koordinatorice za suzbijanje antisemitizma i njegovanje židovske kulture i Komisijine koordinatorice za suzbijanje mržnje prema muslimanima, koja su provedena od 2015., uzimajući u obzir njihove mandate, uz istodobno pozivanje na osiguravanje odgovarajućih i jednakih resursa;
- razvoj sveobuhvatnog pravnog okvira za sigurnost, odgovornost i transparentnost na internetu u cijeloj Europskoj uniji putem Akta o digitalnim uslugama;

- kontinuiranu financijsku potporu državama članicama za projekte usmjerene na zaštitu raznolikosti i građanskih prava, posebno putem programa Građani, ravnopravnost, prava i vrijednosti (CERV) i predloženog nasljednika tog programa CERV+ u okviru programa AgoraEU, ne dovodeći u pitanje tekuću raspravu o sljedećem višegodišnjem financijskom okviru;
- zajedničke napore za osnaživanje, zaštitu i promicanje snažnih demokracija diljem EU-a putem Europskog štita za zaštitu demokracije i Strategije EU-a za civilno društvo;
- osiguravanje usklađenog regulatornog okvira za sustave umjetne inteligencije u EU-u postupnom provedbom Akta o umjetnoj inteligenciji;

POZIVA Komisiju da:

31. NASTAVI podupirati provedbu Strategije EU-a za borbu protiv rasizma (2026. – 2030.) i povezanih strategija⁴ za Uniju ravnopravnosti u skladu s nacionalnim okolnostima uključivanjem razmatranja o borbi protiv rasizma i nediskriminaciji u relevantne prijedloge i političke inicijative Komisije; osiguravati da se politike Komisije za suzbijanje rasizma, antisemitizma i mržnje prema muslimanima provode na koordiniran način i međusobno osnažuju te da budu usklađene s povezanim strategijama za ravnopravnost kako bi se u potpunosti ostvario interseksijski pristup na kojem se temelji Strategija za borbu protiv rasizma;

⁴ Strategija za rodnu ravnopravnost 2026. – 2030.; Strategija o ravnopravnosti LGBTIQ+ osoba za razdoblje 2026. – 2030., Strategija o pravima osoba s invaliditetom za razdoblje 2021. – 2030., Strateški okvir EU-a za jednakost, uključivanje i sudjelovanje Roma za razdoblje 2020. – 2030.

- 32. PRATI I IZVJEŠĆUJE** o provedbi Unije ravnopravnosti, uključujući Strategiju za borbu protiv rasizma, na sveobuhvatan, strukturiran, transparentan i redovit način, omogućujući time kontinuiranu evaluaciju ostvarenog napretka, među ostalim putem redovitih izvješća o napretku, oslanjajući se na analizu podataka i analizu utemeljenu na pravima koju provode FRA, Eurostat, nacionalna tijela za jednakost i civilno društvo; nastavi surađivati s relevantnim agencijama EU-a na prikupljanju podataka o ravnopravnosti, među ostalim s pomoću intersekcijskog pristupa; procjenjujući napredak, utvrđujući trajne nedostatke i preporučujući sve potrebne prilagodbe;
- 33. NASTAVI** pratiti provedbu i izvršavanje zakonodavstva protiv diskriminacije, posebno Direktive o rasnoj jednakosti i direktiva o standardima za tijela za jednakost, Akta o digitalnim uslugama, Akta o umjetnoj inteligenciji i Okvirne odluke o suzbijanju određenih oblika i načina izražavanja rasizma i ksenofobije kaznenopravnim sredstvima;
- 34. PODUPRE** države članice u razvoju, provedbi i praćenju nacionalnih akcijskih planova, programa i strategija za borbu protiv rasizma, posebno putem tehničke pomoći, aktivnosti uzajamnog učenja, olakšavanja studijskih posjeta, objavljivanja smjernica i priručnika te omogućavanjem redovitih sastanaka stručne skupine za nacionalnu provedbu Strategije za borbu protiv rasizma;
- 35. PODUPRE i OLAKŠA** aktualne zajedničke napore usmjerene na razvoj neobvezujućih radnih definicija strukturnog rasizma i mržnje prema muslimanima, uzimajući u potpunosti u obzir postojeće definicije i odgovarajući rad ECRI-ja;
- 36. ne dovodeći u pitanje tekuću raspravu o sljedećem VFO-u, OSIGURA** odgovarajuću i namjensku financijsku potporu organizacijama civilnog društva i tijelima za jednakost; te pomogne u djelovanju Forumu civilnog društva za borbu protiv rasizma i uspostavi šire platforme civilnog društva u skladu sa Strategijom EU-a za civilno društvo;

- 37. POBOLJŠA** suradnju s organizacijama civilnog društva i borcima za ljudska prava, posebno onima koji rade na borbi protiv rasizma i pravima autohtonih naroda⁵, tijelima za jednakost i relevantnim međunarodnim organizacijama, te **OLAKŠA** redovite tematske razmjene mišljenja između država članica i tih dionika;
- 38. PODUPRE** napore FRA-e i dionika u provedbi studija i anketa, među ostalim o kvantitativnom prikupljanju podataka uz kvalitativna istraživanja, kako bi se poboljšalo razumijevanje svih oblika rasizma i diskriminacije;
- 39. OJAČA** svoju predanost borbi protiv svih oblika rasizma i diskriminacije te poštovanju temeljnih prava i europskih vrijednosti; i **PONOVNO POTVRDI** da je borba protiv rasizma u svim njegovim oblicima temeljni, pravni i strateški imperativ Europske unije te da istinska Unija ravnopravnosti zahtijeva kontinuirano i ambiciozno djelovanje na svim razinama upravljanja, za koje su osigurani odgovarajući resursi.
-

⁵ Prava autohtonih naroda kako su utvrđena u Deklaraciji UN-a o pravima autohtonih naroda i međunarodnom pravu o ljudskim pravima.